

Raport final Promo-LEX: Alegerile parlamentare 2019 marcate de intimidare, utilizarea resurselor administrative și recompense oferite alegătorilor

Asociația Promo-LEX a prezentat bilanțul final al Misiunii de Observare a Alegerilor Parlamentare 2019, în cadrul unei Conferințe post-electorale „Concluzii și recomandări ale Misiunii Promo-LEX de observare a alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019”.

Principalele îngrijorări ale Asociației sunt: amplificarea cazurilor de utilizare a resurselor administrative, dar și a cazurilor de intimidare a observatorilor Asociației, de generare a mesajelor discriminatorii de către unii concurenți

electorali, oferire a cadourilor cu tentă electorală și neraportarea cheltuielilor în valoare de cel puțin 5 200 863 lei.

Alegerile parlamentare din 24 februarie 2019 au fost organizate în condițiile unui sistem electoral nou – mixt. Organele electorale și-au realizat la nivel corespunzător și în limitele legii atribuțiile, totuși procedurile electorale de numărare a voturilor și totalizare a rezultatelor au fost marcate de completarea eronată a proceselor verbale corespunzătoare dar și refuzul neîntemeiat de eliberare a proceselor verbale observatorilor.

Acțiuni de intimidare a activității Misiunii de Observare Promo-LEX, tendință îngrijorătoare

După 16 misiuni organizate și desfășurate de către Asociația Promo-LEX, este pentru prima dată când monitorizarea echidistantă a scrutinului a generat reacții negative, aparent coordonate, din partea membrilor CEC, precum și din partea anumitor concurenți electorali.

Normele restrictive și contrare libertății de exprimare prezente în Regulamentul CEC privind statutul observatorilor, care pe fundalul reacțiilor critice și negative din partea funcționarilor electorali și unor concurenți electorali, au dus la anularea conferințelor de presă tradiționale a Misiunii din ziua alegerilor urmează a fi de urgență abrogate.

MO Promo-LEX atrage atenția în mod special și asupra cazurilor izolate de intimidare a observatorilor săi din teritoriu. În pofida tuturor acestor situații, Misiunea a activat transparent, în condiții de respectare a legislației în vigoare și non-partizanat politic.

Partidele politice au fost principalii actori și în scrutinul mixt iar candidatele-femei în continuare nu au fost plasate pe locurile de frunte

La nivel de circumscripție națională alegerile au avut un caracter competitiv, au fost înregistrați toți solicitanții, de asemenea, nu a fost exclus nici un concurent. În cazul unor circumscripții uninominale, competitivitatea a fost afectată de problemele generate de verificarea semnăturilor în liste de subscripție. Subliniem că au existat abordări diferențiate privind înregistrarea din partea organelor electorale dar și a instanțelor de judecată pentru cazuri similare.

Referitor la desemnarea și înregistrarea candidaților, chiar dacă cota minimă de reprezentare pentru ambele sexe de 40% în circumscripția națională a fost respectată, candidatele-femei au fost în minoritate și în acest scrutin. În plus, s-a remarcat tendința de evitare a plasării acestora pe locurile de frunte în liste. Totodată, constatăm o rată mică de participare a candidaților independenți în circumscripțiile uninominale: doar 59 (18%) din totalul de 329 candidați înscriși.

Utilizarea resurselor administrative și lipsa șanselor egale în campania electorală

Concurenții electorali nu au dispus de șanse egale în promovarea mesajelor electorale din cauza utilizării masive a resurselor administrative. În contextul alegerilor parlamentare, comparativ cu alegerile prezidențiale din 2016, numărul cazurilor de utilizare a resurselor administrative a crescut de peste 8 ori – 536 cazuri. Per concurenți: în 58% a fost vizat PDM, în 21% – PSRM, în 6% – CI, 6 % – Blocul ACUM, 4% – PN.

În opinia Promo-LEX, utilizarea resurselor administrative oferă un avantaj necuvenit candidaților ce fac uz de acest instrument, prejudiciind astfel atât principiul egalității șanselor, cât și libertatea formării opiniei de către alegători.

De asemenea, observatorii Promo-LEX au raportat cel puțin 188

cazuri ce pot fi calificate drept oferire de cadouri cu tentă electorală, cele mai multe cadouri fiind raportate pentru: PPȘ – 37%, PSRM – 36%, PDM – 21% și CI – 4%.

Reflectarea lacunară a mijloacelor financiare relevă un grad redus de transparență

Misiunea de observare a constatat inexistența raportării la capitolul locațiunea sediilor de campanie, a remunerării staff-ului angajat în scop electoral și a voluntarilor/agitatorilor în campanie, a observatorilor și reprezentanților cu drept de vot consultativ în ziua alegerilor. Quantumul total al cheltuielilor estimate ca fiind neraportate – de cel puțin 5 200 863 lei – arată un grad redus de transparență în reflectarea mijloacelor financiare utilizate și raportate la CEC în sumă totală de 64 066 042 lei.

Ziua Alegerilor parlamentare 2019 marcată de un număr mare de incidente

În urma monitorizării a 2094 de secții de votare din totalul de 2141 constituite, MO Promo-LEX atenționează asupra unui număr mai mare de incidente, comparativ cu alte scrutine – 1118. Cantitativ, cele mai des incidente raportate au fost: deficiențe în liste electorale (129), transportarea organizată a alegătorilor la secții de votare (123) și fotografierea buletinelor de vot sau alte cazuri de nerespectare a secretului votului (107).

Scoatem în evidență o altă tendință din ziua alegerilor parlamentare 2019 – creșterea numărului de incidente privind posibile recompense materiale oferite alegătorilor – 59 cazuri, majoritatea din ele fiind raportate la secțiile de votare unde au votat alegătorii din regiunea transnistreană.

Constatarea unui șir de deficiențe în listele electorale, transmiterea acestora cu întârziere la BESV

O altă problemă nesoluționată pentru procesul electoral din R. Moldova rămâne calitatea listelor electorale care atestă în continuare diferențe între numărul de alegători din Registrul de Stat al Alegătorilor și cel din listele electorale, arondarea eronată a alegătorilor la secții de votare, erori de adrese și prezența persoanelor decedate în liste.

40 % din litigiile în materie electorală examinate în instanțele de judecată au reflectat limitarea libertății alegătorilor de a-și exprima votul

MO Promo-LEX atrage atenția și asupra mecanismului defectuos de soluționare a contestațiilor și litigiilor electorale. Din totalul de 96 de litigii electorale, 39 au fost depuse în ziua alegerilor de către 236 cetățeni aflați peste hotare pe subiectul votării cu buletine de identitate valabile, pașapoarte expirate, precum și votarea alegătorilor fără domiciliu/reședință în cadrul CU, astfel în opinia Promo-LEX a avut loc limitarea libertății alegătorilor de a-și exprima voința.

Campania electorală a fost afectată de intimidare, incitare la ură și discriminare

Acest scrutin s-a remarcat și prin numărul mare a cazurilor de utilizare a discursului de ură și instigare la ură. Analizând situația din perspectiva tipurilor de exprimare a urii, observăm că în cel puțin 14 cazuri (cca 40%) din totalul de 36 – sunt exploatare prejudecățile sexiste și perpetuate stereotipurile de gen în societate.

Raportul integral poate fi accesat [aici](#).

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md